Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 12. listopadu 2015 [1]

Věc C-12/14

Evropská komise
proti

Maltské republice

„Nesplnění povinnosti státem — Sociální zabezpečení — Starobní důchody — Pravidla zakazující souběh — Osoby mající nárok na starobní důchod v rámci vnitrostátního systému a na důchod pro úředníky v rámci systému jiného členského státu — Snížení výše starobního důchodu“

I – **Úvod**

1. Součástí právních předpisů sekundárního práva, jejichž cílem je koordinovat systémy sociálního zabezpečení členských států, jsou i zvláštní pravidla omezující či zakazující použití vnitrostátních ustanovení o předcházení souběhu, v jejichž důsledku se snižuje starobní důchod, na který má nárok pojištěnec v členském státě z důvodu, že má tento pojištěnec nárok na dávku stejného druhu v jiném členském státě.

2. Právě uplatnění těchto zvláštních pravidel je jádrem projednávaného sporu, v jehož rámci Evropská komise navrhuje, aby Soudní dvůr konstatoval, že Maltská republika tím, že stanovila pravidlo zakazující souběh vnitrostátního starobního důchodu a starobního důchodu pro zaměstnance ve službě v jiných členských státech, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 46b nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství [2] a z článku 54 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení [3].

3. Okolnosti, které vedly k zahájení tohoto řízení a které mají původ ve zvláštním historickém kontextu, který popsala Maltská republika ve svém písemném vyjádření, se týkají maltských občanů v důchodu, kteří pracovali v britských službách na Maltě v době před 31. březnem 1979, kdy poslední britské jednotky tento ostrov opustily, a pobírají tedy současně maltský starobní důchod a „příspěvek“ k důchodu pro zaměstnance ve státní službě Spojeného království, jež má být podle ustanovení o zákazu souběhu obsaženého v maltských právních předpisech odečten od maltského starobního důchodu.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Nařízení ve znění změněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1;. Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 592/2008 ze dne 17. června 2008 (Úř. věst. L 177, s. 1, dále jen „nařízení č. 1408/71“).

3 — Úř. věst. L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72 a oprava Úř. věst. 2004, L 200, s. 1.

4. V tomto stanovisku nejprve uvedu, že okolnost, že důchodový systém členského státu, který naplňuje kvalifikaci právního předpisu týkajícího se odvětví sociálního zabezpečení ve smyslu čl. 1 písm. j) nařízení č. 1408/71 a čl. 1 písm. l) nařízení č. 883/2004, nebyl za takový označen členským státem, který jej zavedl, nemá na tuto kvalifikaci žádný dopad.

5. Kromě toho poukážu také na okolnost, že i když je starobní důchod, který Spojené království poskytuje zaměstnancům ve státní službě, vyplácen pouze jako doplněk k základnímu starobnímu důchodu poskytovanému Národní zdravotní službou (National Health Service) a závisí na zaměstnání, které dotčená osoba zastávala, spadá do působnosti systému koordinace systémů sociálního zabezpečení.

6. Z výše uvedených skutečností poté vyvodím závěr, že žalobě má být vyhověno.

II – **Právní rámec**

A – *Unijní právo*

1. Nařízení č. 1408/71

7. Cílem nařízení č. 1408/71 je koordinovat v rámci volného pohybu osob vnitrostátní právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení.

8. Článek 1 uvedeného nařízení, který je nazván „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení:

[...]

j) se ‚právními předpisy‘ rozumějí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2 [...]

Tento výraz nezahrnuje ustanovení stávajících nebo budoucích smluv, ať již se jich týkalo či netýkalo rozhodnutí orgánů veřejné moci, které je učinilo závaznými nebo rozšířilo jejich oblast působnosti [...]

[...]“

9. Článek 4 nařízení č. 1408/71, který definuje věcnou působnost tohoto nařízení, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení:

[...]

c) dávky ve stáří;

[...]“

10. Článek 5 nařízení č. 1408/71, který je nadepsán „Prohlášení členských států o oblasti působnosti tohoto nařízení“, ukládá členským státům zejména povinnost upřesnit v prohlášeních oznámených předsedovi Rady Evropské unie a zveřejněných v *Úředním věstníku Evropské unie* právní předpisy a systémy uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení.

11. Článek 46b nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Zvláštní ustanovení použitelná v případě souběhu dávek stejného druhu podle právních předpisů dvou nebo více členských států“, stanoví toto:

„1. Ustanovení právních předpisů členského státu o snížení, pozastavení nebo odnětí dávek nejsou použitelná na dávky vypočtené v souladu s čl. 46 odst. 2.

2. Ustanovení právních předpisů členského státu o snížení, pozastavení nebo odnětí dávek se použijí na dávky vypočtené v souladu s čl. 46 odst. 1 písm. a) bodem i) pouze tehdy, jestliže dotyčná dávka je:

a) buď dávkou, která je uvedena v příloze IV části D a jejíž výše nezávisí na délce získaných dob pojištění nebo bydlení, nebo

b) dávkou, jejíž výše je určena na základě teoretické doby považované za získanou mezi dnem vzniku pojistné události a pozdějším dnem. [...]

[...]

Dávky uvedené v písmenech a) a b) a zmíněné dohody jsou uvedeny v příloze IV části D.“

2. Nařízení č. 883/2004

12. Nařízení č. 1408/71 bylo s účinností od 1. května 2010 nahrazeno nařízením č. 883/2004.

13. Článek 1 tohoto nařízení, který je nadepsán „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

l) ‚právními předpisy‘ se pro každý členský stát rozumí právní a správní předpisy a jiné statutární předpisy a všechna ostatní prováděcí opatření týkající se odvětví sociálního zabezpečení, na které se vztahuje čl. 3 odst. 1.

Tento výraz nezahrnuje jiná smluvní ustanovení kromě těch, která slouží k plnění pojistné povinnosti vyplývající z právních předpisů uvedených v předchozím pododstavci nebo která byla předmětem rozhodnutí orgánů veřejné moci, které je činí závaznými nebo rozšiřuje oblast jejich působnosti, pokud dotčený členský stát učiní v tomto směru prohlášení, které oznámí předsedovi Evropského parlamentu a předsedovi Rady Evropské unie [...]

[...]“

14. Článek 3 uvedeného nařízení, nadepsaný „Věcná oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na veškeré právní předpisy týkající se těchto oblastí sociálního zabezpečení:

[...]

d) dávky ve stáří;

[...]“

15. Článek 9 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Prohlášení členských států o oblasti působnosti tohoto nařízení“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy písemně oznámí Komisi [...] právní předpisy a systémy uvedené v článku 3 [...]. V těchto oznámeních je uveden den vstupu dotčených právních předpisů a systémů v platnost [...].“

16. Článek 54 tohoto nařízení, nadepsaný „Souběh dávek stejného druhu“, stanoví:

„1. V případě souběhu dávek stejného druhu náležejících podle právních předpisů dvou nebo více členských států nejsou pravidla předcházení souběhu stanovená právními předpisy členského státu na poměrné dávky použitelná.

2. Pravidla předcházení souběhu se použijí na nezávislou dávku, pouze pokud je dotčená dávka:

a) dávkou, jejíž výše nezávisí na délce získaných dob pojištění nebo bydlení,

nebo

b) dávkou, jejíž výše je určena na základě započtené doby považované za získanou mezi dnem vzniku sociální události a pozdějším dnem, která je v souběhu [...]

[...]

Dávky a dohody uvedené v písmenech a) a b) jsou uvedeny v příloze IX.“

3. Směrnice 98/49/ES

17. Jak je stanoveno v článku 1 první větě směrnice 98/49/ES [4], účelem této směrnice je chránit nároky účastníků systémů penzijního připojištění, kteří se pohybují z jednoho členského státu do druhého, a přispět tak k odstranění překážek volného pohybu zaměstnaných osob a osob samostatně výdělečně činných.

18. Bod 4 odůvodnění této směrnice uvádí, že „systém koordinace stanovený [nařízením (EHS) č. 1408/71], zejména pravidla pro sčítání, není přizpůsoben pro systémy penzijního připojištění, s výjimkou systémů, na které se vztahuje pojem ‚právní předpisy‘ “.

19. V bodě 5 odůvodnění této směrnice se stanoví, že „na žádný důchod nebo dávku by se neměla vztahovat tato směrnice a zároveň [nařízení č. 1408/71]“.

20. Článek 1 druhá věta směrnice 98/49 stanoví, že ochrana pojištěnců se týká nároku na důchod na základě dobrovolných i povinných systémů penzijního připojištění, „s výjimkou systémů upravených nařízením [...] č. 1408/71“.

4 — Směrnice Rady ze dne 29. června 1998 o ochraně nároků zaměstnanců a samostatně výdělečně činných osob, kteří se pohybují ve Společenství, na penzijní připojištění (Úř. věst. L 209, s. 46).

21. Článek 3 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

a) ‚penzijním připojištěním' starobní důchod a invalidní a pozůstalostní důchod, pokud je upravují předpisy o systémech penzijního připojištění zřízených podle vnitrostátních právních předpisů a zvyklostí, které mají doplňovat nebo nahrazovat dávky poskytované zákonnými systémy sociálního zabezpečení pro stejné pojistné události;

b) ‚systémem penzijního připojištění' jakýkoli profesní systém zřízený podle vnitrostátních právních předpisů a zvyklostí, jako jsou smlouva o skupinovém pojištění nebo soustava přerozdělování pojistného uzavřená v jednom nebo několika odvětvích nebo oblastech podnikání, systém průběžného financování, fondový systém nebo přislíbený důchod zaručený rezervami podniků na důchodové zabezpečení nebo jakákoli společná nebo srovnatelná úprava, která má poskytovat doplňkové platby zaměstnancům nebo osobám samostatně výdělečně činným;

[...]"

B – *Maltské právo*

22. Článek 56 zákona o sociálním zabezpečení (Social Security Act) stanoví, že pokud má osoba nárok na jiný důchod za službu, než je důchod za službu, který byl v kterémkoli okamžiku jako celek převeden, veškeré důchody nabyté podle ustanovení článků 53 až 55 tohoto zákona se odečtou od výše tohoto důchodu za službu.

III – **Postup před zahájením soudního řízení**

23. Poté, co Parlament obdržel tři žádosti od tří maltských občanů, v nichž bylo poukázáno na skutečnost, že výše důchodu, který tito občané pobírali na základě tří různých důchodových systémů Spojeného království, tj. systému pro zaměstnance ve státní službě, systému Národní zdravotní služby a systému pro ozbrojené síly [5], se podle článku 56 zákona o sociálním zabezpečení odečítá od jejich zákonných maltských starobních důchodů, Komise dopisem ze dne 25. listopadu 2010 vyzvala Maltskou republiku, aby předložila vyjádření.

24. Maltská republika odpověděla dopisem ze dne 27. ledna 2011, v němž v podstatě tvrdila, že důchody poskytované ze systémů pro zaměstnance ve službách Spojeného království podle ní nespadají do působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004.

25. Dopisem ze dne 28. prosince 2011 poskytla Maltská republika Komisi další vysvětlení.

26. Dne 28. února 2012 zaslala Komise Maltské republice odůvodněné stanovisko, v němž potvrdila své závěry a vyzvala ji, aby tomuto odůvodněnému stanovisku vyhověla ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení.

27. Jelikož Maltská republika v odpovědi ze dne 25. července 2012 setrvala na svém názoru, podala Komise tuto žalobu.

5 — Dále jen „dotčené systémy".

IV – **Žaloba**

A – *Přípustnost žaloby*

28. Maltská republika zpochybňuje přípustnost žaloby a tvrdí, že neměla být namířena proti ní, nýbrž proti Spojenému království.

29. Na podporu těchto tvrzení Maltská republika uvádí, že dotčené systémy nebyly uvedeny v prohlášení, jež Spojené království učinilo na základě článku 5 nařízení č. 1408/71 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004, neboť podle Spojeného království jsou tyto systémy profesními systémy připojištění, které nespadají do působnosti výše uvedených nařízení, ale do působnosti směrnice 98/49.

30. Maltská republika se přitom domnívá, že pokud Komise nesouhlasí s prohlášením, jež učinil členský stát v souvislosti s dávkami spadajícími do působnosti koordinace systémů sociálního zabezpečení, je tento orgán, jakožto strážce Smluv, povinen danou záležitost přezkoumat přímo s dotyčným členským státem, přičemž není možné, aby ji řešil nepřímo zahájením řízení proti jinému členskému státu, který výše uvedená nařízení řádně uplatňuje v souladu se zmíněným prohlášením. Maltská republika má za to, že zahájení řízení proti členskému státu, který zcela zjevně nemůže předložit důkazy týkající se důchodového systému, který sám nespravuje, představuje porušení práva na spravedlivý proces.

31. Spojené království, které vstoupilo do řízení jakožto vedlejší účastník na podporu Maltské republiky, uvádí, že Komise se tím, že využívá řízení podle článku 258 SFEU ke zpochybnění opatření přijatých jiným členským státem, dopouští zneužití pravomoci. Spojené království je toho názoru, že členský stát, který se stane předmětem takového nepřímého zpochybnění, ztrácí ochranu, která je mu poskytována v rámci postupu před zahájením soudního řízení, a po zahájení řízení o nesplnění povinnosti má jakožto vedlejší účastník tohoto řízení omezenější procesní práva.

32. Tento názor nesdílím, a naopak zastávám opačný postoj, neboť se domnívám, že pokud Komise nepodala předtím proti Spojenému království žalobu na nesplnění povinnosti z důvodu, že dotčené systémy neoznámilo v prohlášení podle článku 5 nařízení č. 1408/71 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004, nemá to vliv na přípustnost žaloby, která byla podána proti Maltské republice z důvodu, že tento členský stát uplatnil vnitrostátní pravidlo o zákazu souběhu.

33. Zaprvé je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury má Komise diskreční pravomoc podat žalobu pro nesplnění povinnosti v okamžiku, kdy to považuje za vhodné [6], přičemž úvahy, které určují tuto volbu, nemohou ovlivnit přípustnost uvedené žaloby [7]. Kromě toho má Komise jako jediná pravomoc rozhodnout o tom, na základě jakého konání či opomenutí přičitatelného dotyčnému členskému státu má být řízení zahájeno [8].

34. Pokud by byla žaloba pro nesplnění povinnosti podaná proti Maltské republice prohlášena za nepřípustnou z důvodu, že Komise předtím nezahájila řízení o nesplnění povinnosti proti Spojenému království, tento orgán by musel zahájit dvě různá řízení na základě dvou věcně odlišných konání, přestože má diskreční pravomoc zahájit pouze jedno z nich, a navíc by se mu tím i nařizovalo, v jakém pořadí mají tato dvě řízení proběhnout, ačkoli podle režimu zavedenému článkem 258 SFEU má Komise rovněž diskreční pravomoc toto pořadí sama určit.

6 — V tomto smyslu viz rozsudek Komise v. Řecko (C-351/13, EU:C:2014:2150, bod 24 a citovaná judikatura).

7 — V tomto smyslu viz rozsudky Komise v. Polsko (C-311/09, EU:C:2010:257, bod 19 a citovaná judikatura), a Komise v. Německo (C-591/13, EU:C:2015:230, bod 14).

8 — Viz rozsudek Komise v. Belgie (C-395/13, EU:C:2014:2347, bod 32 a citovaná judikatura).

35. Právě na základě této diskreční pravomoci se Komise s ohledem na žádosti předložené maltskými občany rozhodla zahájit proti Maltské republice řízení – v němž jí vytýkala nesplnění povinnosti spočívající v tom, že uplatnila pravidlo o zákazu souběhu, podle něhož se maltský starobní důchod v případě souběhu s jiným důchodem snižuje – místo, aby zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti Spojenému království z důvodu, že dotčené systémy neoznámilo v prohlášení ve smyslu nařízení č. 1408/71 a 883/2004.

36. Zadruhé Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že členský stát nemůže odůvodnit nesplnění povinností, které pro něj vyplývají ze Smlouvy o fungování Evropské unie, okolností, že i ostatní členské státy nesplnily či neplní své povinnosti [9], a že Komise může zahájit řízení o žalobě pro nesplnění povinnosti i jen proti některým členským státům, které se nacházejí ve srovnatelné situaci z hlediska dodržování unijního práva [10]. Okolnost, že ve stadiu přípustnosti nemůže být vznesena námitka nesplnění povinnosti, má za následek to, že nezahájení řízení o nesplnění povinnosti proti členskému státu nemá žádný dopad na posouzení přípustnosti žaloby pro nesplnění povinnosti, která byla podána proti jinému členskému státu [11]. Okolnost, že Komise nepodala žalobu pro nesplnění povinnosti proti Spojenému království, nemůže tedy nijak zpochybnit přípustnost projednávané žaloby podané proti Maltské republice.

37. Zatřetí z ustálené judikatury rovněž vyplývá, že řízení, které je stanoveno v článku 258 SFEU, vychází z objektivního zjištění, že členský stát nesplnil povinnosti, které mu ukládá Smlouva o fungování Evropské unie nebo akt sekundárního práva. Jestliže toto zjištění bylo učiněno, není relevantní, zda nesplnění povinnosti vyplývá z vůle členského státu, kterému je přičitatelné, z jeho nedbalosti nebo třeba technických obtíží, se kterými se tento členský stát setkal [12]. Řečeno slovy, jež použil Soudní dvůr, řízení o nesplnění povinnosti jako takové představuje *ultima ratio* k prosazení dodržování unijního práva, a to uplatněním zájmů Evropské unie zakotvených ve Smlouvě [13].

38. Maltská republika tedy nemůže odůvodňovat nesplnění svých povinností s poukazem na potíže porozumět zahraničním penzijním systémům, které jsou přeci jen nedílně spojeny s aplikací systému koordinace jednotlivých systémů sociálního zabezpečení a uplatňováním vnitrostátního pravidla zakazujícího souběh, podle něhož mají být důchody sníženy v případě souběhu s jinými dávkami poskytovanými v jiných členských státech.

39. Začtvrté nemohu souhlasit s tvrzením Spojeného království, podle něhož se Komise dopustila zneužití pravomoci, když tento členský stát nepřímo incidenčně napadla a upřela mu právo být vyslyšen. Zneužití pravomoci spočívá v přijetí aktu orgánem Unie za výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle, nebo vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvou pro vyrovnání se s okolnostmi daného případu. V projednávaném případě však předmět žaloby v té podobě, v jaké vyplývá z žaloby, odpovídá předmětu sporu definovanému ve výzvě dopisem i v odůvodněném stanovisku, takže nelze v žádném případě tvrdit, že se Komise dopustila zneužití pravomoci, neboť nemusí uvádět důvody, které ji k podání žaloby pro nesplnění povinnosti vedly [14].

40. Okolnost, že Soudní dvůr má v řízení o nesplnění povinnosti zahájeném proti členskému státu upřesnit z hlediska unijního práva kvalifikaci právních předpisů jiného členského státu, nezpochybňuje přípustnost žaloby pro nesplnění povinnosti a nevede k žádnému porušení procesních práv posledně jmenovaného členského státu, který do daného řízení vstoupil jako vedlejší účastník. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že argument *per analogiam*, o němž se Spojené království domnívá, že jej

9 — Viz rozsudek Komise v. Španělsko (C-48/10, EU:C:2010:704, bod 33 a citovaná judikatura).

10 — Viz rozsudek Komise v. Itálie (C-531/06, EU:C:2009:315, bod 24).

11 — Viz rozsudek Komise v. Francie (C-1/00, EU:C:2001:687, bod 75).

12 — Viz rozsudek Komise v. Itálie (C-68/11, EU:C:2012:815, body 62 a 63).

13 — Viz rozsudek Komise v. Španělsko (C-196/07, EU:C:2008:146, bod 28 a citovaná judikatura).

14 — V tomto smyslu viz rozsudek Komise v. Španělsko (C-562/07, EU:C:2009:614, bod 25).

může vyvodit z okolnosti, že podle článku 267 SFEU lze v rámci řízení o předběžné otázce položené členským státem přezkoumat pouze opatření přijatá týmž členským státem, vychází z chybného předpokladu, neboť Soudní dvůr naopak uznal přípustnost předběžné otázky, jejímž cílem bylo umožnit soudu členského státu, aby posoudil slučitelnost ustanovení jiného členského státu s unijním právem [15].

41. S ohledem na výše uvedené mám za to, že projednávaná žaloba pro nesplnění povinnosti musí být prohlášena za přípustnou.

B – *Opodstatněnost žaloby*

1. K osobní působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004

42. Maltská republika uvádí, že projednávané řízení se ve skutečnosti týká v podstatě dvou kategorií důchodců, mezi něž patří kategorie zahrnující maltské občany, kteří nikdy nepracovali ve Spojeném království ani v žádném jiném členském státě a kteří pobírají starobní důchod ze Spojeného království pouze proto, že pracovali v britských službách na Maltě v době před uzavřením britské vojenské základny ke dni 31. března 1979 [16], přičemž tvrdí, že vzhledem k absenci cizího prvku tato kategorie v žádném případě nespadá do osobní působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004.

43. Tento argument je zjevně nepodložený.

44. Zaprvé Maltská republika zpochybnila použitelnost systému koordinace systémů sociálního zabezpečení výlučně v souvislosti s maltskými občany nepřetržitě pracujícími na Maltě, čímž uznala použitelnost tohoto systému na ty maltské občany, kteří pracovali i ve Spojeném království nebo v jiném členském státě. Případné vynětí některých zvláštních situací nemůže tedy vést k tomu, že by byl žalobní důvod Komise vycházející z neslučitelnosti maltských ustanovení o předcházení souběhu s unijním právem považován za nepodložený.

45. Zadruhé, což je zvláště důležité, absence fyzického přemístění nevylučuje, že zde není kritérium, které by případně mohlo vést k použitelnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004. Přestože tato nařízení nejsou použitelná na situace, u nichž se všechny prvky nacházejí pouze v rámci jednoho členského státu [17], z ustálené judikatury vyplývá, že určujícím kritériem pro použití těchto nařízení je účast dotyčného pojištěnce v systému sociálního zabezpečení některého z členských států, v němž získal doby pojištění [18].

46. Kategorie důchodců, která je podle názoru Maltské republiky vyloučena z osobní působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004, přitom zahrnuje osoby, které mají na základě některého z dotčených systémů nárok na maltský důchod i na dávky profesního důchodu poskytovaného Spojeným královstvím. Toto zdvojení postačuje k odůvodnění použitelnosti výše uvedených nařízení.

15 — V tomto smyslu viz rozsudek Eau de Cologne & Parfümerie-Fabrik 4711 (C-150/88, EU:C:1989:594, bod 12).

16 — Do druhé ze zmíněných kategorií občanů spadají podle Maltské republiky osoby, které byly v době před 31. březnem 1979 zaměstnány v britských službách na Maltě a po tomto datu pokračovaly v práci ve Spojeném království, a osoby, které pracovaly nejprve ve státní službě Spojeného království a poté pracovaly na Maltě.

17 — V tomto smyslu viz usnesení El Youssfi (C-276/06, EU:C:2007:215, bod 39 a citovaná judikatura), jakož i rozsudek Vláda Francouzského společenství a valonská vláda (C-212/06, EU:C:2008:178, bod 33 a citovaná judikatura).

18 — V tomto smyslu viz rozsudek Keller (C-145/03, EU:C:2005:211, bod 38 a citovaná judikatura).

2. K věcné působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004

a) K dopadu okolnosti, že dotčené systémy nebyly uvedeny v prohlášení podle článku 5 nařízení č. 1408/71 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004

47. Maltská republika poukazuje na to, že se cítí být v plném rozsahu vázána způsobem, jakým Spojené království posuzuje své vlastní důchodové systémy pro zaměstnance ve státní službě, jež ve svém prohlášení učiněném na základě článku 5 nařízení č. 1408/71 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004 trvale nezmiňuje.

48. Rakouská republika a Spojené království sdílí postoj Maltské republiky, co se týče dopadů neexistence prohlášení ze strany členského státu.

49. Komise zastává opačný postoj.

50. Tato otázka již byla v judikatuře Soudního dvora vyřešena.

51. Ve svém rozsudku Beerens [19] totiž Soudní dvůr rozhodl, že okolnost, že vnitrostátní zákon či právní předpis nebyl zmíněn v prohlášení podle článku 5 nařízení č. 1408/71, nemůže sama o sobě vést k tomu, že tento zákon či tato právní úprava nebudou spadat do věcné působnosti tohoto nařízení [20].

52. Toto řešení vyplývající z judikatury, které Soudní dvůr poté mnohokrát zopakoval, a to zejména v rozsudku Pérez García a další [21], je podle mého názoru zcela odůvodněné. Pokud by se totiž nařízení č. 1408/71 a 883/2004, jak navrhují Maltská republika, Rakouská republika a Spojené království, nevztahovala na určitý právní předpis čistě z toho důvodu, že členský stát tento předpis neuvedl ve svém prohlášení, ustanovení těchto nařízení by pozbyla smyslu a bylo by nemožné je jednotně uplatňovat, neboť kterýkoli členský stát by se mohl jednostranně vyvázat z pravidel pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení tím, že by neohlásil systém, který však objektivně spadá do věcné působnosti těchto nařízení.

53. Kromě toho je třeba uvést, že s ohledem na využití přítomného času oznamovacího způsobu u sloves „upřesní“ v článku 5 nařízení č. 1408/71 a „oznámí“ v čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004 je zjevné, že zmíněná ustanovení nevyjadřují pouze možnost, nýbrž ukládají členským státům skutečnou povinnost učinit prohlášení ohledně jejich právních a správních předpisů, aby bylo možné určit přesný rozsah systému koordinace systémů sociálního zabezpečení. Tato ohlašovací povinnost by byla neúčinná, kdyby bylo členským státům umožněno, aby v důsledku své nečinnosti vyňaly z působnosti tohoto systému systémy, které z objektivního hlediska naplňují kvalifikaci „systémů sociálního zabezpečení“.

19 — 35/77, EU:C:1977:194.

20 — Bod 9. V souvislosti s nařízením Rady č. 3 ze dne 25. září 1958 o sociálním zabezpečení migrujících pracovníků (Úř. věst. 1958, 30, s. 561), které je předchůdcem nařízení č. 1408/71 a rovněž upravovalo oznamování vnitrostátních právních předpisů týkajících se sociálního zabezpečení, již Soudní dvůr uvedl, že použití nařízení č. 3 na určitý právní předpis nemůže být vyloučeno na základě pouhé okolnosti, že tento předpis, který vstoupil v platnost později než zmíněné nařízení, nebyl oznámen [v tomto smyslu viz rozsudky van der Veen (100/63, EU:C:1964:65, p. 1122) a Dingemans (24/64, EU:C:1964:86, p. 1274)].

21 — C-225/10, EU:C:2011:678, bod 36 a citovaná judikatura. Viz rovněž rozsudek Snares (C-20/96, EU:C:1997:518, bod 35 a citovaná judikatura).

54. Judikatura k irelevanci toho, že nebylo učiněno prohlášení, odráží jinou rovněž ustálenou judikaturu, podle níž „rozdíl mezi dávkami, které nespadají do rozsahu působnosti nařízení č. 1408/71, a dávkami, které do něj spadají, spočívá především ve znacích, které zakládají každou dávku, zejména v jejím účelu a podmínkách jejího poskytování, a neodvíjí se od skutečnosti, zda vnitrostátní právní předpisy kvalifikují tuto dávku jako dávku sociálního zabezpečení“ [22]. Znamená to, že pojem „dávka sociálního zabezpečení“ je v unijním právu definován samostatně a bez ohledu na kritéria pro klasifikaci na vnitrostátní úrovni.

55. Dodávám, že na rozdíl od analýzy Rakouské republiky se nedomnívám, že by judikatura Soudního dvora k dopadu toho, že nebylo učiněno prohlášení, měla platit pouze pro členský stát, který měl dané prohlášení učinit, a ostatní členské státy by mohly mít za to, že právní předpis, neuvedený v tomto prohlášení nespadá do věcné působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004. Je zjevné, že navrhované řešení, podle něhož by měly být vnitrostátní systémy kvalifikovány z pohledu unijního práva různě v závislosti na příslušném členském státě, by podle všeho bylo v přímém rozporu s požadavkem na jednotné uplatňování pravidel koordinace systémů sociálního zabezpečení.

56. Z výše uvedených důvodů mám tedy za to, že skutečnost, že Spojené království neuvedlo dotčené systémy v prohlášení učiněném na základě článku 5 nařízení č. 1408/71 a čl. 9 odst. 1 nařízení č. 883/2004, nemůže sama o sobě vést k tomu, že budou tyto systémy vyloučeny z věcné působnosti těchto nařízení.

57. Nepopírám konkrétní problémy, jimž může čelit členský stát, který zjistí, že jiný členský stát neuvedl určitý systém v prohlášení, avšak podle mého názoru to neodůvodňuje porušování pravidel týkajících se koordinace systémů sociálního zabezpečení. Praktické obtíže, na něž jsem právě upozornil, by měly být ostatně částečně vyřešeny zavedením systému spolupráce a výměny údajů mezi orgány a institucemi členských států [23]. Jak navíc zdůrazňuje Komise, členské státy mají možnost se s ní v případě pochybností poradit nebo se obrátit na správní komisi pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení, mezi jejíž úkoly patří právě řešení veškerých otázek souvisejících s výkladem koordinačních pravidel [24]. Je třeba dodat, že posuzujeme-li, jaké obtíže před Maltskou republikou vyvstaly při analýze předmětných důchodových systémů, či dokonce nemožnost tuto analýzu provést, musíme přitom přihlédnout ke skutečnosti, že tento členský stát a Spojené království mají společné dějiny, což by Maltské republice mohlo usnadnit pochopení penzijního systému použitelného na její občany, kteří před rokem 1979 pracovali pro britské složky na maltském území.

58. Pokud tedy odmítneme názor, že neuvedení určitého systému v prohlášení se rovná jeho vyloučení z věcné působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004, je třeba ověřit, zda dotčené systémy objektivně splňují kvalifikaci „systémů sociálního zabezpečení“ ve smyslu těchto nařízení.

b) Ke kvalifikaci dotčených systémů

59. Podle ustanovení čl. 1 písm. j) nařízení č. 1408/71 „se ‚právními předpisy‘ rozumějí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2“, zatímco podle ustanovení čl. 1 písm. l) nařízení č. 883/2004 se „ ‚právními předpisy‘ [...] pro každý členský stát rozumí právní a správní předpisy a jiné statutární předpisy a všechna ostatní prováděcí opatření týkající se odvětví sociálního zabezpečení, na které se vztahuje čl. 3 odst. 1“.

22 — Viz rozsudek Lachheb (C-177/12, EU:C:2013:689, bod 28 a citovaná judikatura).

23 — Viz kapitola II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004 (Úř. věst. L 284, s. 1).

24 — Viz čl. 72 písm. a) nařízení č. 883/2004.

60. Má-li tedy určitý důchodový systém spadat do působnosti koordinace systémů sociálního zabezpečení, musí mít zaprvé podobu „právních předpisů“ ve smyslu výše uvedených ustanovení a zadruhé se musí týkat některého z odvětví výslovně vyjmenovaných v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71 a v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004.

61. V souvislosti s první podmínkou je třeba připomenout, že Soudní dvůr prohlásil, že pojem „právní předpisy“ ve smyslu čl. 1 písm. j) nařízení č. 1408/71 se vyznačuje svým širokým obsahem, který zahrnuje všechny druhy právních a správních předpisů přijatých členskými státy, a je třeba jej chápat tak, že se týká všech vnitrostátních předpisů použitelných v dané oblasti [25]. Tyto závěry platí i pro čl. 1 písm. l) nařízení č. 883/2004.

62. Spojené království sice vzneslo námitku, k níž se ještě vrátíme a podle níž by toto kritérium nemělo mít výlučné postavení, jež mu přičítá Komise, avšak nezpochybňuje přitom, že ustanovení, jimiž se dotčené systémy řídí, mají oporu v právním předpise ve smyslu výše uvedených ustanovení, neboť jsou upraveny v ustanoveních nařízení týkajících se hlavního důchodového systému zaměstnanců ve státní službě z roku 1974 (Principal Civil Service Pension Scheme 1974), důchodového systému Národní zdravotní služby z roku 1995 (National Health Service Pension Scheme 1995) a důchodového systému ozbrojených sil z roku 1975 (Armed Forces Pension Scheme 1975).

63. Co se týče druhé podmínky, z ustálené judikatury vyplývá, že dávka může být považována za dávku sociálního zabezpečení tehdy, je-li příjemci poskytnuta na základě právními předpisy vymezené situace, aniž by došlo k individuálnímu a diskrečnímu posouzení osobních potřeb, a vztahuje-li se k některému z rizik výslovně uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71 a v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004 [26].

64. Zaprvé je nesporné, že ustanovení týkající se přiznání důchodu přiznávají příjemcům zákonně definovaný nárok a že dotčená dávka se automaticky přiznává osobám splňujícím určitá objektivní kritéria bez jakéhokoli individuálního a diskrečního posouzení jejich osobních potřeb.

65. Zadruhé je třeba ověřit, zda se dotčené systémy týkají rizika stáří, které je uvedeno v čl. 4 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1408/71 a čl. 3 odst. 1 písm. d) nařízení č. 883/2004.

66. V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury se dávky ve stáří uvedené v těchto nařízeních vyznačují především tím, že jejich účelem je zajistit prostředky na živobytí osobám, které při dosažení určitého věku odejdou ze zaměstnání a nejsou již povinny registrovat se na úřadu práce [27]. Dávky poskytované na základě dotčených systémů mají zcela totožný účel, a sice zajistit osobám, které dosáhly určitého věku, ochranu tím, že jim zaručí, že budou mít k dispozici prostředky nezbytné především k zajištění potřeb vyplývajících z jejich postavení důchodců, a proto musí být považovány za dávky ve stáří.

67. Vzhledem k tomu, že byla splněna podmínka týkající se poskytování dávky bez individuálního a diskrečního posouzení osobních potřeb i podmínka vazby k některému z rizik uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71 a v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004, dotčené systémy, které mají ostatně oporu v právním předpise, musí být kvalifikovány jako „systémy sociálního zabezpečení“ ve smyslu nařízení č. 1408/781 a 883/2004.

68. Nyní je třeba ověřit, zda může být tato analýza zpochybněna argumenty, jež vzneslo Spojené království.

25 — Viz rozsudky Komise v. Belgie (150/79, EU:C:1980:201, bod 4 a citovaná judikatura), a de Ruyter (C-623/13, EU:C:2015:123, bod 32).

26 — Viz rozsudek Komise v. Slovensko (C-361/13, EU:C:2015:601, bod 47 a citovaná judikatura).

27 — Tamtéž (bod 55 a citovaná judikatura).

69. Spojené království zaprvé zpochybňuje, že by mělo být čistě formální kritérium, vycházející ze zakotvení daného systému v právním předpise, výlučné a rozhodující. V tomto ohledu uvádí, že dotčené systémy mají „profesní“ povahu a poskytují svým příjemcům dávky profesního „připojištění“ nad rámec základního starobního důchodu poskytovaného Národní zdravotní službou, což znamená, že tyto dávky naplňují znaky definice „penzijního připojištění“ ve smyslu směrnice 98/49. Tyto systémy jsou tedy podle tohoto státu vyňaty z působnosti pravidel týkajících se koordinace systémů sociálního zabezpečení a spadají výlučně do působnosti zvláštních ustanovení, jimiž se řídí profesní systémy důchodového připojištění.

70. S touto analýzou nesouhlasím. Okolnost, že má důchodový systém dvojí povahu, a sice povahu profesní a doplňkovou, podle mého mínění nevylučuje nutně tento systém z působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004, pokud jinak formálně splňuje kvalifikaci „právních předpisů týkajících se sociálního zabezpečení“, jako je tomu u dotčených režimů.

71. Je jasné, že vzhledem k rozmanitosti systémů penzijního připojištění, jejichž postavení se může v jednotlivých členských státech velmi výrazně lišit, může být obtížné od sebe odlišit systémy spadající do působnosti pravidel týkajících se koordinace, která jsou obsažena v nařízeních č. 1408/71 a 883/2004, a systémy připojištění, které se řídí zvláštními pravidly obsaženými ve směrnici 98/49 a ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/50/EU ze dne 16. dubna 2014 o minimálních požadavcích na podporu mobility pracovníků mezi členskými státy zlepšením nabývání a zachování doplňkových důchodových práv [28].

72. Mezi jednotlivé návrhy „pilířové“ [29] struktury patří i návrh předložený Komisí, který dělí důchodové systémy na tři pilíře, přičemž do prvního z nich jsou zahrnuty „systémy základního sociálního zabezpečení“, které jsou povinné a z velké části financované na základě režimu přerozdělování pojistného, do druhého z nich patří „profesní systémy“, jejichž typickým rysem je spojitost se zaměstnáním a fungování nejčastěji na základě fondového systému, a do třetího pilíře spadají „individuálně uzavírané penzijní programy“. Systémy spadající do druhého a třetího pilíře představují v rámci této struktury „systémy připojištění“, jejichž účelem je „doplňovat veřejné systémy“ [30].

73. Toto tradiční schéma pilířové struktury nicméně podává nedokonalý a čistě popisný obraz rozmanitosti penzijních systémů a nemůže mít naprosto žádný normativní dosah, zejména co se týče rozdílu mezi koordinovanými systémy a systémy spadajícími do působnosti směrnice 98/49.

74. Máme-li určit kritérium, podle něhož mají být tyto dvě kategorie systémů od sebe odlišeny, je třeba podat jazykový výklad použitelných ustanovení, z něhož vyvodíme kritérium vycházející z právního či smluvního základu posuzovaného systému. Zatímco čl. 1 písm. j) nařízení č. 1408/71 a čl. 1 písm. l) nařízení č. 883/2004 rozlišují mezi „právními předpisy“ sociálního zabezpečení, jež spadají do působnosti těchto nařízení, a „smluvními ustanoveními“, jež jsou z této působnosti vyňata [31], článek 3

28 — Úř. věst. L 128, s. 1.

29 — Klasifikace vypracovala rovněž Světová banka, která rozlišuje první pilíř, do něhož patří systém řízený státem s povinnou účastí a s cílem spočívajícím zejména ve snížení chudoby mezi staršími osobami, druhý pilíř tvořený systémem povinného spoření řízený soukromým sektorem a třetí pilíř dobrovolného spoření (viz zpráva Světové banky nazvaná „Averting the old age crisis: policies to protect the old and promote growth“, Oxford University Press, 1994, s. 16), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), která rozlišuje první pilíř zahrnující důchody založené na přerozdělování pojistného a druhý pilíř sestávající z povinných důchodů pojistné povahy [viz OECD (2006), „Typologie des régimes de retraite“, *Les pensions dans les pays de l'OCDE 2005: Panorama des politiques publiques*, Éditions OCDE], a Eurostat (viz *Classification of funded pension schemes and impact on government finance*, Office des publications officielles des Communautés européennes, Lucemburk, 2004).

30 — Viz s. 2 sdělení Komise ze dne 11. května 1999 „K jednotnému trhu pro penzijní připojištění – výsledky konzultací o Zelené knize o penzijním připojištění na jednotném trhu“ [COM(1999) 134 final].

31 — S výhradou prohlášení učiněného dotčeným členským státem.

směrnice 98/49 definuje penzijní připojištění jako starobní důchod a invalidní a pozůstalostní upravený předpisy o systémech penzijního připojištění zřízených podle vnitrostátních právních předpisů a zvyklostí, které „mají *doplňovat nebo nahrazovat* dávky poskytované *zákonnými* systémy sociálního zabezpečení pro stejné pojistné události“ [32].

75. Působnost článku 3 směrnice 98/49 je upřesněna v bodech 3 a 4 odůvodnění této směrnice, z nichž první stanoví, že systém koordinace stanovený konkrétně v nařízení č. 1408/71 se nevztahuje na systémy penzijního připojištění „s výjimkou“ těch, které spadají pod pojem „právní předpisy“ nebo u nichž členský stát učinil prohlášení, a že pravidla pro sčítání nejsou přizpůsobena pro systémy penzijního připojištění „s výjimkou“ systémů, na které se vztahuje pojem „právní předpisy“.

76. Z těchto ustanovení jasně vyplývá, že zákonodárce Unie měl v úmyslu zavést za účelem uplatnění pravidel týkajících se koordinace obecné a výlučné kritérium spočívající v právním či smluvním základu dotčeného systému. Není tedy zapotřebí rozlišovat, zda je daný systém založen na přerozdělování nebo na příspěvkovém režimu, případně podle toho, zda je povinný či dobrovolný, či podle toho, zda je financován na základě přerozdělování pojistného či z fondového systému. Kromě toho se výslovně uvádí, že pokud systémy penzijního připojištění spadají pod pojem „právní předpisy“, jsou vyňaty z působnosti směrnice 98/49, což znamená, že tyto zákonné doplňkové systémy musí spadat do působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004.

77. Tento výklad je jediný možný i z důvodu právní jistoty, neboť zavedení objektivního a snadno použitelného kritéria umožňuje zaručit jednotné uplatňování pravidel pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení na všechny právní systémy s tím, že smluvní systémy jsou v zásadě vyloučeny, ledaže by byly členskými státy uvedeny v prohlášení.

78. Začlenění všech zákonných penzijních systémů včetně systémů penzijního připojištění do působnosti ustanovení sekundárního práva, jimiž jsou koordinovány systémy sociálního zabezpečení, je konečně podle všeho v souladu s cílem spočívajícím v ochraně sociálních nároků osob pohybujících se v rámci Unie. Při neexistenci koordinace by totiž mohli být od výkonu svobody pohybu odrazováni příjemci penzijního připojištění poskytovaného zákonným systémem, zejména pokud jim základní systém poskytuje jen minimální prostředky na živobytí. Z hlediska tohoto hlavního cíle se nám praktické problémy s koordinací způsobené rozmanitostí důchodových systémů [33] nejeví jako důvod pro vynětí zákonných systémů připojištění z působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004, jež by v každém případě odporovalo vůli unijního zákonodárce jednoznačně vyplývající z ustanovení těchto nařízení [34].

79. Přestože Spojené království tvrdí opak, z výše uvedeného vyplývá, že použitelnost uvedených nařízení nemůže být vyloučena pouze z důvodu, že důchody poskytované z dotčených systémů jsou v porovnání s důchody poskytovanými Národní zdravotní službou považovány za doplňkové. Za irelevantní musí být považována i okolnost, že tyto důchody nemají zajistit dotyčným osobám pouze minimální prostředky na živobytí, nýbrž poskytnout jim příjem odpovídající výši příspěvků, jež odvedly během produktivního období.

32 — Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska.

33 — V pracovním dokumentu ze dne 20. října 2005 [SEC(2005) 1293], který je přílohou návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení přenositelnosti nároků na penzijní připojištění [COM(2005) 507 final], Komise poukázala zejména na obtížné uplatňování pravidel pro sčítání na systémy penzijního připojištění (bod 4.4 tohoto dokumentu) [co se týče problémů spojených s koordinací tohoto typu systémů, viz rovněž Leppik, L., „Co-ordination of pensions in the European Union: the case of mandatory defined-contribution schemes in the Central and Eastern European countries“, *European Journal of Social Security*, svazek 8, 1 (2006), s. 35].

34 — Je třeba připomenout, že bod 4 odůvodnění směrnice 98/49, v němž se uvádí, že pravidla pro sčítání nejsou přizpůsobena pro systémy penzijního připojištění s výjimkou systémů, na které se vztahuje pojem „právní předpisy“, jasně dokazuje, že i když si byla Rada vědoma praktických potíží, jež mohou v této souvislosti vyvstat, měla za to, že tyto potíže nesmí bránit tomu, aby byl na zákonné systémy uplatňován systém koordinace.

80. Zadruhé se Spojené království domnívá, že nároky na profesní důchod vyplácený z dotčených systémů nepředstavují dávky sociálního zabezpečení, nýbrž odměnu. Opírá se přitom o ustálenou judikaturu Soudního dvora, zejména pak o rozsudek Barber [35], podle něhož okolnost, že k vyplacení dávky došlo až po ukončení pracovního poměru, nevylučuje, že tato dávka může mít povahu odměny, a to i když je stanovena právními předpisy [36], jakož i o rozsudek Beune [37], v němž bylo uznáno, že důchodový systém zaměstnance ve státní službě, který závisí v podstatě na zaměstnání, které dotčená osoba zastávala, souvisí s odměnou, kterou tato osoba dostávala [38].

81. Spojené království na podporu své analýzy uvádí, že výše důchodových nároků se řídí dobou zaměstnání a výší posledního platu a že takto vyplácené důchody nemají za cíl poskytnutí základních prostředků na živobytí, o čemž svědčí i skutečnost, že výše těchto důchodů může být v porovnání s výší důchodů poskytovaných v rámci zákonného systému sociálního zabezpečení značně vysoká.

82. Jak Soudní dvůr opakovaně uznal, „skutečnost, že určité dávky jsou vypláceny až po skončení pracovního poměru, nevylučuje, že mohou mít povahu ‚odměny' ve smyslu článku [157 SFEU]" [39]. Soudní dvůr tak rozhodl, že „dávky poskytnuté na základě důchodového systému, který závisí v podstatě na zaměstnání, které dotčená osoba zastávala, souvisí s odměnou, kterou tato osoba dostávala, a spadají pod článek [157 SFEU]" [40], přestože má tento systém základ v právním předpise.

83. Okolnost, že pro účely uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen, která je zakotvena v článku 157 SFEU, musí být starobní důchod, který byl vyplacen zaměstnanci vzhledem k jeho pracovnímu poměru, považován za odměnu, nicméně neznamená, že tento důchod ztrácí povahu dávky sociálního zabezpečení pro účely uplatnění koordinačních opatření upravených v nařízeních č. 1408/71 a 883/2004.

84. Kvalifikace „odměny" ve smyslu článku 157 SFEU a „starobního důchodu" ve smyslu nařízení č. 1408/71 a 883/2004 se totiž na rozdíl od toho – co Spojené království tvrdí ve svých písemných vyjádřeních – vzájemně nevylučují, neboť jsou určeny k rozdílným účelům a jsou vázány na odlišná kritéria.

85. Především je třeba připomenout, že kritérium, které je rozhodující pro kvalifikaci poskytnutí „odměny" ve smyslu článku 157 SFEU a které vychází z konstatování, že poskytnutí této odměny vyplývá z pracovního poměru, je irelevantní pro účely posouzení toho, zda má být poskytnutí uvedené odměny kvalifikováno jako „dávka sociálního zabezpečení". Stejně tak ani zvláštní kritéria, která zavedl Soudní dvůr pro účely posouzení toho, zda má být důchodová dávka poskytovaná v rámci zákonem stanoveného důchodového systému pro úředníky kvalifikována jako „odměna", a podle nichž musí tato dávka přímo záviset na počtu let služby a její výše musí být vypočtena podle výše posledního platu, nemohou být považována za relevantní v okamžiku, kdy má být tato dávka kvalifikována z hlediska ustanovení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

86. Je ostatně nutné uvést, že tuto možnost kumulace kvalifikací již Soudní dvůr uznal v rozsudku Niemi [41], v němž uvedl, že dávka poskytnutá na základě důchodového systému, který byl oznámen jako systém spadající do působnosti nařízení č. 1408/71, musí být z hlediska článku 157 SFEU kvalifikována jako „odměna", pokud splňuje kritéria, jimiž se vyznačuje pracovní poměr [42].

35 — C-262/88, EU:C:1990:209.
36 — Body 12, 16 a 17.
37 — C-7/93, EU:C:1994:350.
38 — Bod 46.
39 — Viz rozsudek Maruko (C-267/06, EU:C:2008:179, bod 44 a citovaná judikatura).
40 — Viz rozsudek Komise v. Řecko (C-559/07, EU:C:2009:198, bod 42).
41 — C-351/00, EU:C:2002:480.
42 — Bod 45.

87. Znamená to, že okolnost, že dotčené systémy jsou profesními systémy, z nichž jsou vypláceny důchody vázané na předchozí pracovní poměr považované za pokračující odměnu za úsilí vynaložené v produktivním období, ani okolnost, že tyto dávky přímo závisí na počtu let služby a jejich výše musí být vypočtena podle výše posledního platu, nemohou vyloučit aplikaci nařízení č. 1408/71 a 883/2004, neboť zmíněné dávky jsou dávkami sociálního zabezpečení. Je třeba uvést, že po provedení změny, k níž došlo přijetím nařízení (ES) č. 1606/98 [43], byly zvláštní důchodové systémy pro úředníky výslovně zahrnuty do působnosti nařízení č. 1408/71, přestože jde o profesní systémy, u nichž je pobíraný důchod považován pouze za pokračování platu vypláceného po dobu činnosti [44].

88. Tento závěr nemůže být zpochybněn ani okolností, jíž se dovolává Spojené království a která spočívá v tom, že důchody vyplácené v rámci důchodového systému ozbrojených sil z roku 1975 nebyly vázány pouze na zákonný věk pro odchod do důchodu, neboť konkrétně doživotní důchod byl vyplácen po dovršení věku 37 let důstojníkům, kteří po dovršení věku 21 let odsloužili 16 let, nebo po dovršení věku 40 let ostatním členům ozbrojených sil, kteří po dovršení věku 18 let odsloužili 22 let.

89. Nehledě na to, že tento argument se týká pouze jednoho ze tří dotčených systémů, mám za to, že okolnost, že některé důchody jsou vypláceny příjemcům okamžitě po ukončení funkce, aniž dosáhli zákonného věku pro odchod do důchodu, nemá žádný dopad na povahu těchto důchodů, které mohou být vzhledem ke své doživotní povaze pobírány až do smrti.

90. Takový výklad pojmu „dávka ve stáří“ potvrzuje i definice pojmu „dávka při *předčasném* odchodu do důchodu“ [45], kterou uvádí čl. 1 písm. x) nařízení č. 883/2004 s cílem odlišit zmíněný pojem od pojmu „předdůchodová dávka“, který nyní rovněž spadá do věcné působnosti tohoto nařízení. Dávka při předčasném odchodu do důchodu je totiž definována jako „dávka poskytovaná před dosažením věku pro vznik nároku na řádný důchod, která je po dosažení uvedeného věku buď nadále poskytovaná, nebo nahrazena jinou starobní dávkou“. Možnost předčasného pobírání důchodu tedy neznamená, že se nejedná o dávku ve stáří v autonomním pojetí, které tomuto pojmu dává unijní právo.

91. Ve prospěch uvedeného výkladu hovoří i judikatura Soudního dvora, která uznává, že pokud je nárok na důchod přiznán dříve, než dotyčná osoba dosáhne věku pro odchod do důchodu, neznamená to, že tato dávka není starobním důchodem [46].

92. S ohledem na výše uvedené mám za to, že důchody poskytované z dotčených systémů spadají do působnosti nařízení č. 1408/71 a 883/2004. Kromě toho konstatuji, že Maltská republika nezpochybňuje, že maltský důchod i důchody vyplácené z dotčených systémů spadají s ohledem na základ, podle něhož jsou počítány, do působnosti článku 46b nařízení č. 1408/71 a článku 54 nařízení č. 883/2004, což podle mého mínění znamená, že žalobní důvod, jímž je Maltské republice vytýkáno, že na tyto důchody uplatnila maltské právní předpisy o zákazu souběhu, aniž přitom zohlednila pravidla uvedená ve zmíněných ustanoveních, je opodstatněný.

43 — Nařízení Rady ze dne 29. června 1998, kterým se mění nařízení č. 1408/71 a nařízení (EHS) č. 574/72, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, za účelem rozšíření jejich působnosti na zvláštní systémy sociálního zabezpečení pro úředníky (Úř. věst. L 209, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 308).

44 — Co se týče důchodového systému pro francouzské úředníky, viz zejména rozsudek Griesmar (C-366/99, EU:C:2001:648), a co se týče důchodového systému pro finské úředníky, viz zejména rozsudek Niemi (C-351/00, EU:C:2002:480).

45 — Kurziva doplněna autorem tohoto stanoviska.

46 — V tomto smyslu viz rozsudek Öztürk (C-373/02, EU:C:2004:232, bod 67).

V – **Závěry**

93. S ohledem k výše uvedenému navrhuji, aby Soudní dvůr:

1) konstatoval, že Maltská republika tím, že na základě článku 56 zákona o sociálním zabezpečení (Social Security Act) odečítá od maltského starobního důchodu částku důchodů, které vyplácí Spojené království z hlavního důchodového systému pro zaměstnance ve státní službě z roku 1974 (Principal Civil Service Pension Scheme 1974), z důchodového systému Národní zdravotní služby z roku 1995 (National Health Service Pension Scheme 1995) a z důchodového systému ozbrojených sil z roku 1975 (Armed Forces Pension Scheme 1975), nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 46b nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství, ve znění změněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 592/2008 ze dne 17. června 2008, a z článku 54 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení;

2) uložil Maltské republice náhradu nákladů řízení.